

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 18.

Vydána dne 7. května 1953.

Cena Kčs 2.50.

OBSAH:

(31. a 32.) 31. Zákon o školské soustavě a vzdělávání učitelů (školský zákon). — 32. Nařízení o přeměně dosavadních škol na školy podle nového školského zákona

31.**Zákon**

ze dne 24. dubna 1953

**o školské soustavě a vzdělávání učitelů
(školský zákon).**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Úvodní ustanovení.

(1) Pro socialistickou společnost, kterou budujeme, musí naše škola vychovávat všestranně rozvíté a dokonale připravené nové socialistické občany — dělníky, rolníky a inteligenci.

(2) Toto poslání může splnit jen škola spjatá s velkými úkoly socialistického budování a s politickým, hospodářsko-technickým a kulturním rozvojem vlasti a s její obranou.

(3) Velkému poslání socialistické školy musí odpovídat taková příprava a vzdělání učitelů, hlavních to činitelů ve školní výchově mládeže, které zajistí vysokou ideovou i odbornou úroveň jejich pedagogické práce.

Část první.

Školská soustava.

§ 2.

Mateřská škola.

(1) Mateřská škola poskytuje dětem ve věku od tří let předškolní výchovnou péči a

zdravotní a sociální ochranu. Mateřské školy jsou určeny především pro děti zaměstnaných rodičů.

(2) Docházka do mateřské školy je nepovinná.

Školy všeobecně vzdělávací.

§ 3.

Základní všeobecné vzdělání.

(1) Základní všeobecné vzdělání je povinné a bezplatné.

(2) Poskytuje je osmiletá střední škola nebo prvních osm postupných ročníků jedenáctileté střední školy.

(3) Povinnost chodit do školy trvá osm let a začíná počátkem školního roku následujícího po dni, kdy dítě dovrší šestý rok věku.

§ 4.

Typy všeobecně vzdělávacích škol.

(1) Osmiletá střední škola poskytuje základní všeobecné vzdělání a připravuje pro povolání, odbornou školu nebo pro vyšší všeobecné vzdělání.

(2) Jedenáctiletá střední škola dává žákům v prvních osmi postupných ročnících základní všeobecné vzdělání a v posledních třech postupných ročnících vyšší všeobecné vzdělání a připravuje především pro studium na vysoké škole. Tyto poslední tři postupné ročníky jsou výběrové. Mohou být do nich přijímáni žáci, kteří úspěšně ukončili osmiletou střední školu nebo prvních osm postupných ročníků jedenáctileté střední školy.

(3) Kde nejsou podmínky pro zřízení střední školy, zřídí se prvních pět postupných ročníků, které se označují jako národní škola. Žáci, kteří úspěšně ukončili pátý postupný ročník národní školy, pokračují ve školní docházce v šestém postupném ročníku nejbližší střední školy.

(4) První postupný ročník všech typů všeobecně vzdělávací školy je ročník přípravný. Jeho úkolem je připravit děti na soustavné školní vzdělávání.

Odborné školy.

§ 5.

(1) Odborné vzdělání pro jednotlivá odvětví hospodářství, státní správy a kulturního života poskytují odborné školy, do kterých mohou být přijati absolventi osmileté střední školy nebo osmého postupného ročníku jedenáctileté střední školy. Odborné školy jsou výběrové.

(2) Odborně kvalifikované pracovníky pro potřeby důležitých odvětví našeho národního hospodářství připravují učiliště státních pracovních záloh. Jsou do nich přijímáni žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku a dosáhli potřebného všeobecného vzdělání.

(3) Žákům, kteří ukončili povinnou školní docházku a nejsou zařazeni do učilišť státních pracovních záloh ani nepokračují ve studiu na výběrových školách, poskytuje se podle potřeby další vzdělání a výchova v jiných vzdělávacích zařízeních.

Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče.

§ 6.

(1) Pro mládež se sníženými schopnostmi se zřizují školy pro mládež vyžadující zvláštní péče.

(2) Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče poskytují podle potřeby mládeži také výcvik pro praktické povolání. Na takových školách může být povinná školní docházka přiměřeně prodloužena.

Část druhá.

Školy pro vzdělávání učitelů.

§ 7.

Pedagogické školy pro vzdělávání učitelek mateřských škol.

(1) Pro vzdělání učitelek mateřských škol se zřizují tříleté pedagogické školy, do kterých jsou přijímány absolventky osmileté

střední školy nebo osmého postupného ročníku jedenáctileté střední školy.

(2) Absolventky pedagogické školy konají jednorozční řízenou praxi na mateřských školách.

§ 8.

Pedagogické školy pro vzdělávání učitelů národních škol.

Pro vzdělávání učitelů prvního až pátého postupného ročníku střední školy a škol národních se zřizují čtyřleté pedagogické školy, do kterých jsou přijímáni absolventi osmileté střední školy nebo osmého postupného ročníku jedenáctileté střední školy.

§ 9.

Vyšší pedagogické školy.

Pro vzdělávání učitelů šestého až osmého postupného ročníku střední školy se zřizují dvouleté vyšší pedagogické školy, do kterých jsou přijímáni absolventi jedenáctiletých středních škol, po případě pedagogických škol a výběrových odborných škol.

§ 10.

Vysoké školy pedagogické.

Pro vzdělávání učitelů devátého až jedenáctého postupného ročníku jedenáctileté střední školy a učitelů pedagogických škol a odborných škol zřizují se vysoké školy pedagogické, do kterých jsou přijímáni absolventi jedenáctiletých středních škol, po případě pedagogických škol a výběrových odborných škol.

Část třetí.

Ustanovení společná.
přechodná a závěrečná.

Ustanovení společná.

§ 11.

Rodiče (zákonní zástupci) jsou povinni přihlásit své dítě k soupisu a k zápisu do školy a dbát, aby chodilo do školy pravidelně a včas.

§ 12.

Děti, které nelze vzdělávat pro těžkou nemoc anebo pro duševní nebo tělesnou vadu, nejsou povinny chodit do školy.

§ 13.

Mimořádné způsoby studia.

Pracujícím se umožňuje, aby si při zaměstnání doplňovali a získávali v kurzech nebo na školách pro pracující vzdělání jedenáctileté střední školy, výběrových odborných škol nebo škol pro vzdělávání učitelů.

§ 14.

Mimoškolní výchovná zařízení.

K doplnění školní výchovy a v zájmu zdravotní a sociální péče o školní mládež zřizují se družiny mládeže, pionýrské domy, dětské domovy a jiná mimoškolní výchovná zařízení.

§ 15.

Sdružení rodičů a přátel školy.

(1) Při škole se zřizuje zpravidla sdružení rodičů a přátel školy, jehož úkolem je zajišťovat spolupráci školy s rodinou a napomáhat škole v jejím výchovném poslání.

(2) Sdružení rodičů a přátel školy je právnickou osobou.

§ 16.

Zřizování, organizace a správa škol.

(1) Školy jsou učiliště státní. Náklady na ně hradí stát.

(2) Pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak, přísluší správa a řízení všech škol podle tohoto zákona ministerstvu školství a osvěty. Vyšší pedagogické školy a vysoké školy pedagogické po stránce vědecko-metodické řídí ministerstvo školství a osvěty podle směrnic ministerstva vysokých škol, platných pro ostatní vysoké školy.

(3) Mateřské školy, školy všeobecně vzdělávací, školy odborné a pedagogické školy se zřizují podle státního plánu rozvoje národního hospodářství ČSR.

(4) Vyšší pedagogické školy a vysoké školy pedagogické a jejich fakulty zřizuje vláda nařízením.

(5) Organizační řády škol, učební plány a osnovy a zkušební řády vydává, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak, ministerstvo školství a osvěty v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady.

(6) Základní směrnice o zřizování škol a tříd, o organizaci škol a jejich správě stanoví vláda.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 17.

Školská soustava a úprava vzdělávání učitelů podle tohoto zákona se zavádějí počátkem školního roku 1953/54. Způsob, jakým dosavadní školy budou přeměněny na školy podle tohoto zákona, upraví vláda nařízením.

§ 18.

Zrušují se všechny předpisy, které odporují tomuto zákonu. Zejména se ruší:

1. zákon č. 95/1948 Sb., o základní úpravě jednotného školství (školský zákon);
2. vládní nařízení č. 195/1948 Sb., kterým se provádějí ustanovení školského zákona o školách mateřských;
3. vládní nařízení č. 196/1948 Sb., kterým se provádějí ustanovení školského zákona o školách národních a středních;
4. vládní nařízení č. 197/1948 Sb., o výchovných a vzdělávacích oborech a naukách na gymnasiích;
5. vládní nařízení č. 257/1949 Sb., o zřizování a provozu výběrových a povinných odborných škol při státních a národních podnicích;
6. zákon č. 100/1946 Sb., kterým se zřizují pedagogické fakulty;
7. vládní nařízení č. 170/1946 Sb., kterým se vydává statut pedagogických fakult a určuje studijní doba učitelů.

§ 19.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministr školství a osvěty a zúčastnění členové vlády.

Zápotocký v. r.

Dr. John v. r.

Široký v. r.

Đuriš v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Havelka v. r.

Sýkora v. r.

Nepomucký v. r.

Štoll v. r.

32.**Vládní nařízení**

ze dne 7. května 1953

o přeměně dosavadních škol na školy
podle nového školského zákona.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 17 zákona č. 31/1953 Sb., o školské soustavě a vzdělávání učitelů (školský zákon):

§ 1.

Dosavadní školy národní, školy střední a gymnasia se přemění počátkem školního roku 1953/54 na všeobecně vzdělávací školy nové školské soustavy. Pro školní rok 1953/54 bude podle potřeby ponechán IV. postupný ročník dosavadní střední školy jako jednoroční kurs.

§ 2.

Žáci III. postupného ročníku dosavadní střední školy ukončí koncem školního roku 1952/53 povinnou školní docházku. Mohou se po úspěšné zkoušce přihlásit do devátého postupného ročníku jedenáctileté střední školy, na pedagogickou školu nebo na výběrovou odbornou školu; mohou též pokračovat ve školním roce 1953/54 ve školní docházce v jednoročním kursu.

§ 3.

(1) Ve školním roce 1952/53 ukončí docházku na gymnasiu nejen žáci IV. postupného ročníku, ale i žáci III. postupného ročníku gymnasií.

(2) Pro žáky III. postupného ročníku gymnasií se zřídí prázdninový kurs, ve kterém budou připraveni na závěrečnou zkoušku.

§ 4.

(1) Dosavadní pedagogická gymnasia pro vzdělání učitelek mateřských škol se přemění počátkem školního roku 1953/54 na pedagogické školy pro vzdělání učitelek mateřských škol.

(2) Ve školním roce 1953/54 bude při pedagogických školách pro vzdělání učitelek mateřských škol ponechán ještě IV. postupný ročník dosavadních pedagogických gymnasií.

§ 5.

Dosavadní pedagogická gymnasia pro vzdělání učitelů národních škol a dosavadní vyšší sociální školy — větve výchovné se přemění počátkem školního roku 1953/54 na pedagogické školy pro vzdělání učitelů národních škol.

§ 6.

(1) Dosavadní pedagogické fakulty se přemění počátkem školního roku 1953/54 na vyšší pedagogické školy nebo na vysoké školy pedagogické.

(2) K vyšším pedagogickým školám a vysokým školám pedagogickým budou na přechodnou dobu přičleněny druhé a vyšší ročníky dosavadních pedagogických fakult, jejichž studenti dokončí studium podle dosavadních předpisů.

§ 7.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr školství a osvěty v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Široký v. r.

Sýkora v. r.